Tabel 5 Ontwikkeling pensioenvermogen 2002–2011

Jaar	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Pensioenvermogen	434	489	538	635	704	778	709	744	801	870

Bron: DNB, http://www.statistics.dnb.nl. (DNB, 2012b)

[Erratumtekst] De totale toekomstige belastingopbrengsten die samenhangen met de pensioenvermogens van € 800 miljard eind 2010 (DNB, 2012a) bedragen € 240 miljard (30%[42] van € 800 miljard) – dat is 39,7% van het bbp. [Einde erratumtekst] Als er op den duur 10% van dit vermogen minder wordt uitgekeerd zou dat resulteren in een derving van € 24 miljard aan belastinginkomsten (10% van € 800 miljard is € 80 miljard en hiervan 30%).

8.4 Hoe kunnen de risico's worden beheerst?

Hoogte van de AOW-uitkering en -premie aanpassen
Gepensioneerden maken aanspraak op een welvaartsvaste AOW, maar de afspraak om hoogte van de AOW-uitkering af te stemmen op de prijsstijging (en niet op de loonontwikkeling) is ook een instrument om de voorziening betaalbaar te houden. Verdere premiestijging is ook een mogelijkheid, maar zet de concurrentiepositie onder druk, zoals omschreven in de vorige paragraaf bij de beheersmaatregelen in de zorg. Een variant op het aanpassen van de hoogte van de AOW-uitkering is het inkomensafhankelijk maken van de AOW.

Belasten pensioenpremies
Afbouwen of afschaffen van de fiscale aftrekbaarheid van pensioenpremies en pensioenbesparingen zorgt voor hogere belastinginkomsten.

Geen verdere premiestijging aanvullende pensioenen
Het Pensioenakkoord biedt een beheersmaatregel voor het verder oplopen van de fiscale derving naar aanleiding van de omkeerregel, omdat in het akkoord is afgesproken dat er geen sprake is van verdere premiestijging. Daarmee neemt de belastingaftrek niet verder toe. Aan de andere kant wordt de totale omvang van de fiscale derving ook niet kleiner met deze afspraak. Deze maatregel doet het risico dus niet afnemen, hij leidt er slechts toe dat het risico niet groter wordt.

Koppelen pensioenleeftijd aan levensverwachting
Het grootste demografische risico voor de houdbaarheid van het AOW-stelsel wordt in het Pensioenakkoord en het begrotingsakkoord voor 2013 grotendeels ondervangen met de afspraak om de AOW-leeftijd te koppelen aan leeftijdsverwachting. Langer doorwerken vergroot het premiedraagvlak en zorgt bovendien voor minder AOW-uitgaven. Dit levert volgens het CPB een positieve bijdrage aan de houdbaarheid van de overheidsfinanciën (CPB, 2011b). Langer doorwerken heeft volgens het CPB ook een bescheiden positief effect op de fiscale derving naar aanleiding van de omkeerregel (CPB, 2011b).

Verdergaande fiscalisering AOW (zie kader)
Deze maatregel komt neer op het schrappen van het belastingvoordeel dat gepensioneerden momenteel genieten omdat zij vrijgesteld zijn van afdracht van AOW-premie. Bovendien wordt met deze maatregel ook de fiscale derving naar aanleiding van de omkeerregel gemitigeerd. Het schrappen van dit fiscale voordeel voor ouderen en het omzetten van een

[42] Hierbij is niet meegenomen dat het Rijk ook een deel aan btw-inkomsten misloopt omdat het besteedbaar inkomen van gepensioneerden is afgenomen.